

SZERKESZTŐK-OLVASÓK

BÁLINT ÁRPÁD tanító (Gyermónostor). — Gyermónostoron 80 család él. Ez a csekély számú család elhatározta, hogy 110 példányt rendel a Korunk 1973. 11. kalotaszegi számából. Ugyanakkor az a közös óhaj jutott kifejezésre, hogy amennyiben idő és lehetőség van rá, a szám munkatársai közül néhányan látogassanak el községünkbe, hogy az olvasókat személyesen is megismerjék, és együtt elbeszélgessenek.

GYÖRGY MAGDOLNA tanítónő (Nagypetri). — A Korunk 1973. 11. számának nagyon megörvendtem, mert bővíteni tudom ismereteimet Kós Károly munkásságáról és Kalotaszegről. Igaz, hogy Kalotaszegről több mindent tudok, mert Magyarbikalon nőttem fel, de az említett Korunk-szám még így is sok újat mond.

MARIAN ILONA tanítónő (Daróc). — Nádasdarócon mindössze 43 házsám van, 162 lakossal. Értelmiségi csak egy nyugdíjas tanítónő és magam vagyunk, valamint egy diáklány. De mindenki nagyon szeret olvasni, főleg télen, még az aszszonyok is. Én szoktam nekik hozni rendszeresen olvasnivalót az egeresi könyvtárból. Örömmel fogadtuk a kalotaszegi szám megjelenését, s az itt előfizetett harminc példányból a minket is érdeklő cikkeket szinte mindenki elolvasta.

MIKLÓSI CSABA tervező belépítész (Kolozsvár). — A Korunk 1973. 11. számával kapcsolatban csupán azokat a dolgokat érintem, amelyek nekem *nem* tetszettek. Nem ártott volna pontosabban tisztázni a szám jellegét, az összevont Kós—Kalotaszeg témakörből mindkettő megérdemelt volna egy-egy külön súlypontos számot. Sokallom a szám olyan anyagait, amelyek nem tartoznak az említett, összevont témakörhöz (felsorolásuk főleg, megtalálhatók a folyóiratban). Kifogásaim vannak egyes súlyponti anyagokkal szemben is. Balogh Edgár cikke (Kós Károly vitája) túlkomplikált, a Bazsó—Keszi Harmath-interjú viszont, éppen ellenkezőleg, olyan kérdéseket tárgyal, amilyenekkel a napisajtóban hetente találkozunk, s nem tisztázza eléggé, főleg pedig nem Kós Károly szemléiben, Kalotaszeg fejlődésének bizonyos építészeti ellentmondásait (betonkerítések, vaskapuk, tömbházak stb.). Kabay Béla műemlék-katalógusába egyrészt olyan tételek is belekerültek, amelyek — tudomásom szerint — nem kalotaszegiek (a tájegység határait számos szerző jelöli meg más- és másféleképpen), másrészt belekerültek olyan — igaz, hogy nevezetes — épületek is, amelyek nem merítik ki a műemlék fogalmát. Ez nem baj, de akkor ne mondjuk műemléknek, mert terminológiai zavart támasztunk. Jobbnak kellett volna lennie az egész szám grafikai kivitelezésének is, a térképmellékletéről pedig sajnálatosan „lemaradt” több, nagyon is jellegzetes kalotaszegi település (Marótlaka, Székelyjő, Malomszeg, Kisdongó, Kispetri, Jegenye stb.), s hiányoznak bár a főbb folyóvizek, ellenben feltűnik egy pár „sétaút”, melyek értelmezése tisztázatlan.

SINKA ADÁM lelkész (Váralmás). — 1973. 11. számuk hírét, majd példányai megérkezését örömmel fogadtam. Ha előre ismertem volna a kalotaszegi szám tervét, magam is szívesen hozzájárultam volna tartalmának kiegészítéséhez; elsősorban a váralmási cserpe- és cserépedény-készítésről tudtam volna hiteles dokumentumokat vagy ismertetést adni.

TÁRKANYI ISTVÁN igazgató-tanító (Sztána). — A folyóirat 1973. 11. számából és más újságokból örömmel vettem tudomásul, hogy Kalotaszeg nagy embere és szeretett írója 90. életévét töltötte be. Ha megkésve is, ezúton kívánok a sztánai lakosság — ismerősök — nevében jó egészséget és még sok évet Kós Károlynak.

VÉGH OLIVÉR vegyész-mérnök (Kolozsvár). — A kalotaszegi helyismereti könyvéstet összeállításával Váczy Leona igen hasznos munkát kezdeményezett — hasznosat kutatónak, szakembernek és egyszerű érdeklődőnek egyaránt. Különösen értékesnek tartom a helyi időszaki kiadványok feldolgozását, amelyek csak igen nehezen hozzáférhetőek. Egy ilyen bibliográfia összeállítása hálátlan feladat, mert gyakorlatilag a teljesség igényére nem tarthat számot az anyag igen nagy és sok

szakterületet felőlelő terjedelme miatt, s ilyen módon mindenki valamit pótolni tud hozzá. Kiegészíteni viszont kell, mert így válik teljesebbé, mindenki hasznára. Sebestyén Kálmán tudomásom szerint szintén benyújtott kiegészítéseit figyelembe véve, kerülve az ismétléseket, megpróbálom néhány hirtelenében előkerült pótlást eszközölni a kalotaszegi helyismereti könyvészethez.

Általános tartalmú művek

Téglási Ercsei József: Kalotaszeg vázolata. Hon és Külföld, 1842. 22—23. és Felelet a Kalotaszeg vázolatára irrtt kijavító és pótló bírálatra. Uo. 79—80.

Merei Gracza György: Kalotaszeg. Kijavítás és pótlék e' vidék vázolatához. Hon és Külföld, 1842. 57—61.

M. Gy. [valószínűleg Merei Gracza György]: Kalotaszeg vidéke és magyar népe, Vasárnapi Újság, 1856. 143. l.

Soós Antal: Rövid ismertetés a kalotaszegi népeletről. Székely Néplap, 1867. 288. l.

Farkas L.: Bánffyhunjad és környéke. Budapest, 1939.

Történelem, archeológia

Kelemen Lajos: Magyarbikal. Magyar Nép, 1927. május 28.

Balázs Éva: Kolozs megye kialakulása. Budapest, 1939.

Herepei János: Adattár XVII. századi szellemi mozgalmaink történetéhez I. Budapest—Szeged, 1965. III. Budapest—Szeged, 1971.

Ferenczi István: A Bánffyhunjad-, „böllikteteji“ kora-vaskori földvár. Igazság, 1970. június 26.

Ferenczi István: Körösfő — Ordományos. Igazság, 1970. szeptember 16.

Szociográfia

Vajnovszki Kázmér: Néptáplálkozás — 71. (Bikal—Korond—Püspöki) A Hét, 1972. január 14.

Bazsó Zsigmond: Barangolás Kalotaszegen. Igazság, 1972. májusi és júniusi lapszámok.

Sebestyén Kálmán: Még egyszer Bikalról. Igazság, 1973. március 11.

Sebestyén Kálmán: Nyárszó. Igazság, 1973. december 8.

Földrajz

Egri László: „Lépésben“ a Királyhágóig. Igazság, 1970. októberi, novemberi és decemberi lapszámok.

Sebestyén Kálmán: Meghívjuk a jegenyei menedékházba. Igazság, 1971. szeptember 5.

Nyelvészet

Szabó T. Attila: Kalotaszeg helynevei I. Adatok. Kolozsvár, 1942.

Szabó T. Attila—Gállfy Mózes—Márton Gyula: Huszonöt lap „Kolozsvár és vidéke népnyelvi térképé“—ből, Erdélyi Múzeum, 1944. 3—4. füzet, 424—463.

Folklor

Almási István: Gyerőmonostori adatok a töröknek eladott leány balladájáról. Nyelv- és Irodalomtudományi Közlemények, 1963. 1.

Néprajz

Lászlóffy Csaba: Házasság mákófalvi módra. Dolgozó Nő, 1967. 10.

Népművészet

Palotay Gertrud: Erdély magyar népművészete. Budapest, 1940.

Szabó T. Attila: Kalotaszegi mester- és foglalkozásnevek a XVIII—XIX. századból. Ethnographia—Népelet, 1940. 188—195.

Szabó T. Attila: Erdélyi népi mesterek és tisztségviselők a XVI—XIX. századból. Erdélyi Múzeum, 1947. 158—183.

Sebestyén Kálmán: Egy ismertető margójára. Igazság, 1970. augusztus 19.

a) Építkezés

Szinte Gábor: A kolozsmegyei fatemplomok. Néprajzi Értesítő, 1913. 1—2.

Debreczeni László: Erdélyi református templomok és tornyok. Kolozsvár, 1929. 1—16.

b) Faragás

Vasas Samu: Mi mindenhez értett a ketesdi ezermester. Igazság, 1973. június 23.
Sebestyén Kálmán: Alabástrom dísz tárgyak. Igazság, 1971. november 26.
Sebestyén Kálmán: A faragómester utódait várja. Igazság, 1972. április 6.

c) Hímzés

Kövessi Edit: Kalotaszegi írásos varrottas vagy írás után való sinyóvarrás. Muskátlí, I. évf. 2—3.

Kövessi Edit: Kalotaszegi vagdalásos vagy fehér hímzés. Muskátlí, II. évf. 3—4.
Wallner Ödönné: Néhány szó a kalotaszegi varrottasról. Díszítő Művészet, 1916—17. 12. 1.

Dajaszászné Dietz Vilma—Palotay Gertrud: Kalotaszegi keresztöltéses gallér- és kézelőminták. Közlemények az Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem- és Régiség-tárából V. 1942. 2.

d) Festés

Részletek a daróci templom mennyezetéről. Díszítő Művészet I. évf. 28.

Sebestyén Kálmán: Egy kalotaszegi reneszánsz mennyezetfestmény. Igazság, 1969. október 4.; Reneszánsz virágok festője (Gyalui Asztalos János). Igazság, 1972. szeptember 2.

e) Fazekasság

Tulogdi János: Bánffyhunyadi korsó mesternévvvel 1842-ből. Erdélyi Nemzeti Múzeum és Régiségtár. Kolozsvár, 1943. 194—196.

Undi S. Mariska: Kalotaszegi kályhacsempék és utcaajtók. Magyar Iparművészet, 1904. 215—225.

Zene

Herédi Gusztáv: Kalotaszegi kórusok. Igazság, 1972. május 23.

Szépirodalom

Köröspataki B. János: Erdélynek és Magyarországnak szörnyű romlásáról és az népeknek országra viteléről való rövid története. Közli Szabó T. Attila: Az Erdélyi Múzeum Vadadi Hegedüs Kódexe. Erdélyi Múzeum, 1931. 4—6., 146. l.

Szentimrei Jenő: Csáki bíró lánya. Kalotaszegi ballada. Kolozsvár é.n. (1936.)

VÉR ISTVÁN tanító (Bogártelek). — Az itt külön előfizetett 23 példány az 1973. 11., kalotaszegi számból a következő végzettségű emberek között oszlott meg: általános iskolát végzett: 10, középiskolát végzetten: 6, főiskolát végzetten vagy főiskolások: 3, jelenleg középiskolában tanulók: 3, szakiskolát végzett: 1. Foglalkozás szerinti megoszlás: munkás, szakmunkás: 2, értelmiségi: 5, közép- és főiskolás: 5, bedolgozó háziasszony: 2, nyugdíjas: 8, mtsz-tag: 1. Gondolom, ez a kis felmérés nem érdektelen a szerkesztőség számára.

ZSAKÓ JÁNOS egyetemi tanár (Constantine). — Már több mint egy éve vagyok Algéria földjén, és azóta készülök írni. Köszönettel megkaptam az Évkönyvet. Sokat dolgozom, sokat látok és tapasztalok, ami — remélem — idővel a Korunk számára is használható anyaggá fog válni. Nem akarom elhamarkodni a dolgot, mindenestre a gondolat foglalkoztat, és alakulóban van valami. Kívánok mindannyiuknak boldog és sikerekben gazdag új esztendőt.

Képzőművészeti számunk — mint a bevezetőben is jelezzük — nem készíthet leltárt még jelentős művészeink munkásságáról sem; reprodukcióink részben a tanulmányokhoz, cikkekhez, részben a rendelkezésünkre álló térhez igazodnak, tehát nem a szerkesztőségtől eleve meghatározott, lezártak vélt értékrendet fejeznek ki. Akárcsak képzőművészeti tárgyú írásainkat, illusztrációközléseinket is folyamatnak tekintjük. — Juhász Ferenc prózaversét az *Új Írás* 1968. 9., Victor Vasarely (Vásárhelyi Viktor) tanulmányát a *Preuves* 1972. 3. számából teljes terjedelmében, Dan Háulică és Theodor Enescu írását az *Arta* 1973. 1. számából bizonyos rövidítésekkel vettük át. A Nagy István-portré Nagy Imre munkája; a néhány képzőművésznünket bemutató fotógrafikákat Kabán József készítette.

